

Andy Warhol

Paloma Picasso

PORTRÄTTFOTOGRAFEN **EWA RUDLING** OCH LYHÖRDHETENS TEKNIK

Ewa Rudling är ansedd som en av världens främsta porträttfotografer. Hon har porträtterat kulturarbetare som Salvador Dalí, Charlotte Rampling, Jean-Paul Sartre och Andy Warhol. Med över 40 års erfarenhet av fotografering har hon en hel del goda råd att bidra med.

text _____ **Linda Thomsen** foto _____ **Ewa Rudling**

PÅ VÄGGARNA I Ewas lilla lya i Sibirien, Vasastan, hänger bilder med porträtt, arkitektur och stillben, samt konstnärsvänners verk. Hon arbetar oftast hemifrån. Henning Mankell fotograferades i snöstorm på balkongen. Här har även Ulf Lundell, Astrid Lindgren, Bob Hansson, Herman Lindqvist och många andra förevigats.

- PORTRÄTTFOTOGRAFERING KRÄVER inte enbart att du är bra på bildkomposition, berättar Ewa.

–Det handlar även om att vara lyhörd, varsam och genuint intresserad av människor. Att lyssna och iakttä. Psykologi.

Ewa började sin kreativa bana som konstnär innan hon övergick till att måla med kameran. Modelljobb fixade hyran under ungdomen och gav en viktig insikt i hur plågsamt det kan vara att stå framför kameran. Med tiden har hon därför utvecklat sin egen metod för att kringgå människors nervositet.

–Jag ser till att skapa en behaglig stämning, drar ur telefonen, spelar mjuk musik, placerar modellpersonen i en skön stol i ett fördelaktigt mjukt ljus. Är modellen för uppspelt, spelar jag melankoliska Nico från Velvet Underground, för dysterkvistarna kanske det piggar upp med en fransk kärlekssång. Det brukar ta lite tid för mig att

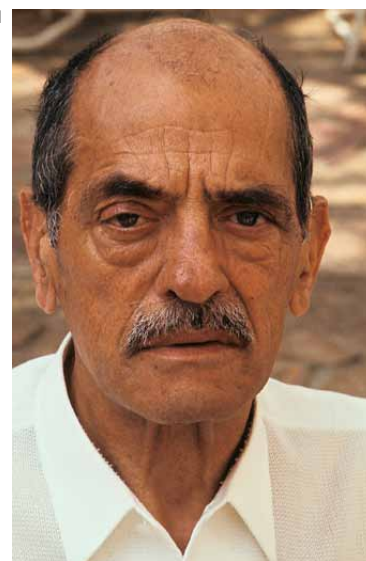
ställa i ordning all utrustning, så de flesta har hunnit lugna ner sig när jag äntligen kommer till skott. Behövs det, tar jag extra god tid på mig och berättar något spännande, så att de glömmar sina problem och börjar tänka i andra banor. Med vänlighet kan man komma hur långt som helst.

–Viktigast är att den porträtterade känner sig trygg, förklarar Ewa och tillägger:

–Hos mig får man vara som man är. Vill man gråta eller se arg ut på bild, så går det bra. Det är också ett uttryck. Människor behöver inte alltid sitta och skratta som galningar.

EWA ARBETAR I dagsljus med stativ och efterbehandlar sällan sina bilder. Förr i tiden använde hon en kamera med färg- och en med svart- >

Luis Buñuel

Salvador Dalí

JAG ÄLSKAR NÄSTAN ALLA JAG PORTRÄTTERAR. OCH OM JAG IBLAND RÅKAR UT FÖR MINDRE ÄLSKVÄRDA PERSONER, FÖRSÖKER JAG – I ALLA FALL JUST DÅ – ATT SE PÅ DEM MED KÄRLEKENS ÖGON. *Ewa Rudling*

vit film, men hennes bildbyrå SIPA PRESS uppmanade henne att enbart fota i färg, för att inte förlora tid. Många av hennes modeller är mycket upptagna personer och det går ju alltid att göra om färg till svartvitt, men inte tvärtom.

Trogen sin gamla Nikon F 501 från 1980-talet har hon inte mycket till övers för vad hon ironiskt benämner »den digitala förträffligheten».

–Jag provade D200 ett par år men det kändes helt fel för mig, så jag återgick till min gamla trotjänare och använder tre objektiv: mest AF NIKKOR 85 mm 1:1.8 (för porträtt), AF MICRO NIKKOR 60 mm samt NIKKOR 24 mm 1:2.8.

DET HAR NYSS regnat och när de första solstrålarna bryter in genom Ewas köksfönster skapas samma mjuka skimmer som i hennes porträtt.

–Solreflexen ger ett underbart skimmer, en poetisk dimension. Jag kan bli oerhört förälskad i ett vackert ljus, för en liten strimma av ljus kan levandegöra en hel bild, förklarar Ewa som eftersträvar harmoni, det gyllene snittet. Hon regisserar därför dem hon fotograferar och har alltid haft ett starkt behov av att komponera. Scenografin i hennes bilder är framträdande.

FOTOGRAFERING HANDLAR OM ATT lära sig att se, förklarar Ewa.

–Som nybörjare tenderar man att se det man vill se och missar därför ofta sådant som stör det väsentliga i bilden. Med tiden tränar man upp förmågan att undvika störande moment såsom telefontrådar, an- >

Peter Stormare

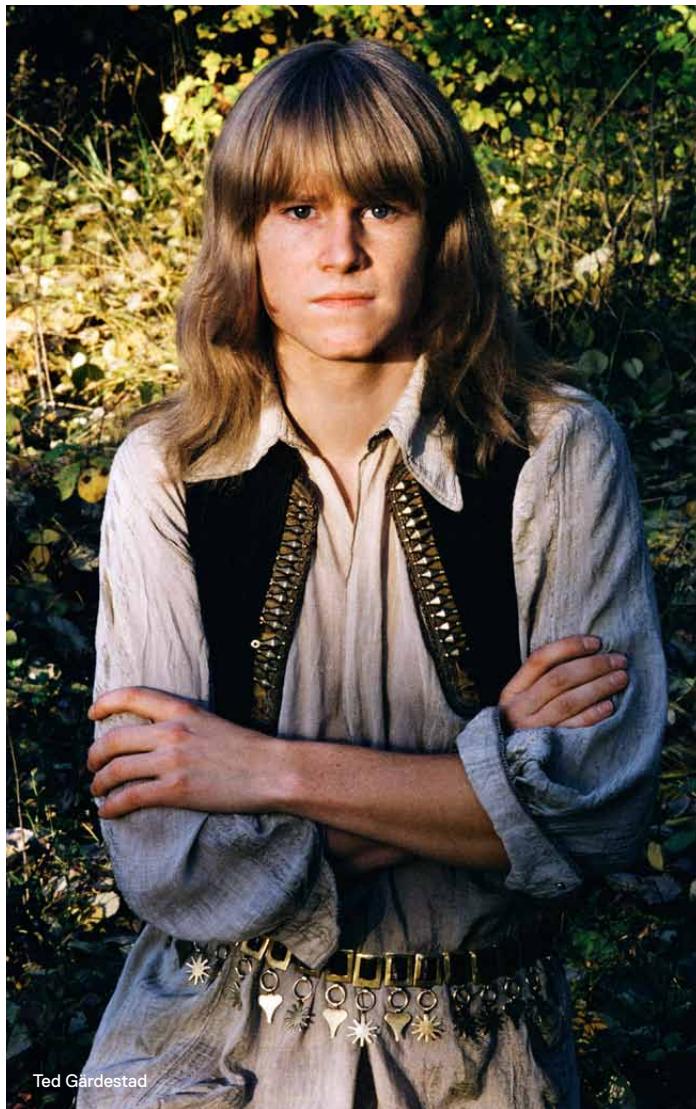
JAG KAN BLI OERHÖRT FÖRÄLSKAD I ETT VACKERT LJUS, FÖR EN LITEN STRIMMA AV LJUS KAN LEVANDEGÖRA EN HEL BILD. *Ewa Rudling*

tenner eller byggnadsställningar. Att fotografera kan vara ett hårt slit. Bara någon enstaka gång händer det att man får en bild som är en gåva.

Ewa pekar på den stora inramade bilden *Reflection*, tagen i New York 2001. Fotomodellen hon kommit för att porträttera blev sjuk, så Ewa bestämde sig för att göra ett fotoreportage om Manhattan. En dag stod hon och fotade i hörnet av Central Park. Det hade regnat, men plötsligt strålade solen med underbar klarhet. Ewa råkade titta ner, såg skyskraporna avspeglas i en vattenpöl, fick gåshud och klickade ett par gånger och kände inom sig att bilden skulle bli betydelsefull.

–*Reflection* tilltalar alla oavsett ålder och tillhörighet. Det har nog inte med själva motivet att göra, utan med linjespelet, ljuset och de delikata färgerna; ljusblått, silver, grått och vitt, säger Ewa och tillägger att hon i början av sin bana som fotograf var väldigt barock, använde mängder med extravagant dekor à la Tusen och en natt.

–Med tiden har jag utvecklat en förkärlek för det sparsmakade, även om det fortfarande händer att jag slösar med färg. >

Ted Gärdestad

Reflection

Jane Birkin

Stellan Skarsgård

Jacqueline Bisset

EWA ANVÄNDER SIG ofta av konstverk i sina porträttkompositioner. Målningarna bidrar liksom hennes övriga fonder till att förstärka personligheten hos modellpersonen.

–Det handlar om att läsa av människor. Vilken är deras favoritfärg eller färgen som klär dem bäst? Kanske den ska samverka för att framhäva deras personlighet och få dem att lysa. Jag älskar nästan alla jag porträtterar. Och om jag ibland råkar ut för mindre älskvärda personer, försöker jag – i alla fall just då – att se på dem med kärlekens ögon.

EWA RUDLING

Född 1936.

Bor Vasastan, Stockholm. Har varit verksam i Rom, Paris och New York.

Familj Sonen Archibald, konstnär.

Känd som En framstående porträttfotograf.

Böcker *Är man inte matisse bör man inte måla* (Ekerlids Förlag 1996)

Svenska konstnärer – 80 kärleksfulla porträtt i bild och ord (Prisma 1998)

Svenska författare – 100 porträtt i bild och ord (Langenskiölds Förlag 2008)

Romantiken i mitt liv (Beijborn Books 2009).

Bildbyråer Sipa Press och Scanpix.

Hemsida www.ewarudling.se

